

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.
Scrisori neîncercate nu se primesc.

Contra românismului.

I.

Când vigurosul popor al osmaniilor s'a prezentat pe pământul Europei, înșiruit în cete războinice, în jurul stindardului cu semilună și în suliet purtând Coranul, — părea că vine un popor, care va readuce vremile migrațiunii popoarelor...

Au trecut veacuri de-atunci, și neînvinșii ostași ai lui Mohamed învinși au fost de duhul vremii.

Alah și profetul său au dat celor ce se închinau lor vitejie, pentru biruință, — dar nu li-au dat putere de a organiza și de a păstra și desvolta roadele biruinței, conform fireștei legi a progresului.

Și veacuri au trecut; și ridicatu-s'au alte neamuri, alte împărății, cari de țintă și-au pus ridicarea din nou a crucii, pe domul Sfintei Sofii, Aja Sofia...

Dar când vestea s'a dus în lume, că „omul bolnav“, Turcia, trage de moarte: când era cât p'aci ca la bătăia „crucii“ să se deschidă părțile Tarigradului, — eată că se ridică un puternic „Veto“ al Europei, care simte, vede și înțelege, că pentru țigana sa, pentru siguranța și echilibrul său, „omul bolnav“ nu e permis să fie sugrumat, și trebuie să fie protegiat, apoi vindecat, ba chiar reinviat.

Și leacuri s'au căutat — reforme moderne: și doi doctori mari i-s'au pus bolnavului la căpătâi: Austro-Ungaria și Rusia.

Și ce a urmat? ... se petrece în zilele noastre.

Peninsula Balcanică pare a fi cuibul primejdiilor, pare a fi adăpostul flăcărei ascunse sub spuză, care din moment în moment amenință a pune în flăcări întreagă Europa și mai ales pe paznicul păcii...

Sunt tendințele revendicațiunii pe cari neamurile aruncate de soartă pe acel pământ le-au simțit trezindu-se ca necesități firești, în sufletele lor.

Și iată nouă, organizația modernă îi trebuie imperiului bolnav, pentru a avea o viață posibilă popoarele dintr'insul; se impune o nouă organizație de stat în Turcia, după principiile europenești.

Marii doctori vor fi sfetnici, ajutoari, sau chiar poruncitori, pentru vindecarea bolnavului: dar răspunzători vor fi tot-odată, cu sufletul, conștiința, liniștea și chiar viitorul lor, pentru tratamentul ce pun în practică — și pentru operarea ecrescențelor cangrenoase...

Nu ne este dat nouă, oamenilor neamestecați în tainele conducerii destinelor țărilor și popoarelor, să judecăm fără greș și să dăm soluții marilor probleme politice, — dar în ce privește actuala situație din Peninsula Balcanică, fără multă chibzuire și amănunțită analiză, vedem și înțelegem, că

între neamurile peninsulei balcanice aceia, cari trebuiesc întâi înfrânați, cari au depășit legitimitatea revendicațiunilor lor, sunt Bulgarii; cea mai primejdioasă cangrenă.

Tot atât de ușor este de a constata, că adevăratul popor de ordine din acel pământ este poporul românesc; dar tot poporul românesc este și cel din urmă pân' acum, în cuceririle sale naționale: și în fine, este neîndoios, că Românii macedonenii sunt elementul cel mai patriotic dintre creștinii Turciei, elementul care știe identifica interesele sale naționale cu existența, susținerea și persistența împărăției constantinopolitane.

Și dacă aceasta așa este, să fie de vină oare numai orientalismul turcesc, sau adevărul cuprins în proverbul: «Obrasnicul mânăncă prasnica», — că Românii sunt cei din urmă în ale cuceririlor naționale, în Macedonia?

Să cercetăm.

De când cu ajutorul armelor României Rusia a doborât la pământ semiluna, puternicul imperiu dela Nord, cu politica sa moscovită, a cuprins în mregele sale indulcitoare micile state slave din Peninsula-Balcanică.

Micilor protegiați, pân' acum nu le-a lipsit bunăvoința colosului de la Nord, care, de altfel poate că tot mai poartă în sin, ca adu final, «testamentul lui Petru cel Mare»; — căci după Sârbi eată și Bulgarii au exarhat, exarh la Constantinopol, și biserică națională în Turcia, ca și Grecii cari întotdeauna au avut-o.

Far Românii?...

E mai mult de un deceniu de când patrioții români, guvernele României, toate, în frunte cu înțeleptul rege Carol, muncesc și luptă, pentru realizarea mărețului scop, de a scoate biserica Românilor din Macedonia de sub hierarhia grecească.

Nimeni nu se poate îndoi de competența, priceperea, patriotismul și iubirea de neam a marelui Suveran și a sfetnicilor săi. Nici chemat nu poate fi nimeni altul, nici în stare, de cât România, să ducă la bun sfârșit cauza fraților noștri dela Pind.

Fără îndoială însă, rezolvarea ei, pe cât de mare lucru este pentru existența și asigurarea neamului nostru românesc din Macedonia, — căci biserica strămoșească este sufletul unui popor, pe atât de mari sunt greutatețile prin cari poate înainta această revendicațiune națională.

Și dacă în contra s'au pus multiple interese contrarii, cari spriginite sunt de o tradiție oare-care, de factori puternici, interesele de a nu se putea întări românismul în Macedonia, — învederat e, cât de grea este lupta!

Greu e a lupta în astfel de condițiuni; dar măhnitor este, — când ai tăi, și cei-ce

ar trebui să fie cu tine, alături în acea luptă, sunt contra ta.

Cine sunt aceia? Vom spune-o în numărul viitor.

Regele în Budapesta. Biuroul telegrafic semioficios maghiar anunță următoarele:

Majestatea Sa regele, cum suntem informați va sosi pentru timp mai îndelungat după câte-va zile, probabil săptămâna viitoare, în Budapesta. Pentru durata petrecerii regelui în Budapesta sunt proiectate mai multe festivități de curte.

Pentru propaganda catolică în Balcani Congregațiunile catolice din Franța fiind persecutate de guvernele acelei țări, emigrează pe capete. Este știut că nu de mult au cerut concensiune să deschidă școale în România, ceea-ce li s'a refuzat. O mare parte dintre ordinele călugărești din cestiune se așează în Orient, în Turcia.

Luând de basă această împrejurare, deputatul secuî *Ugrom Gábor* a interpeiat în ședința de la 4 Februarie a delegațiunii ungare pe ministrul de externe, Conte *Goluchovsky*, dacă nu are de gând să trimită în Turcia misiuni maghiar-catolice, căci interesele Ungariei se întind spre Orient...

Conte *Goluchovsky* — zice corespondentul special din Viena al lui „Budapesti Hirlap“ — a răspuns la întrebare, dar a declarat, că răspunsul său este absolut confidențial și de aceea nu pot să vi-l comunic.

Fondația Gojdu.

După desbateri cari au ținut patru zile, Vineri seara comitetul de administrare a fundației Gojdu din Budapesta și-a terminat lucrările.

Din raportul presintat, rezultă că la finea anului 1903 fondul avea o avere de 4 milioane, 970,808 coroane și 30 fil. Către suma aceasta sunt a se mai adăoga 89 acțiuni din noua emisiune a băncii „Pesti hazai“, acțiuni cari socotind una numai cu 16.000 (face mai mult), fondul presintă suma totală de 6,216.300 cor. 30 fil.

Din fundație s'au dat anul trecut tinerimei studioase 66.283 coroane.

Conform testamentului, până la anul 1920 din venitele anuale numai 1/3 parte se împarte ca stipendii, 2/3-mi se capitalizează.

Va fi o fundație adevărată cetate pentru tinerimea noastră.

Procese cu grămada.

Guvernul Tisza azi-mâne întrece pe faimosul Bánffy în ceea-ce privește prigonirea presei naționale. Și să se noteze, că abea de câte-va luni contele Tisza deține puterea. Ce va fi când se va fi încălzit bine!?

Impotriva «Tribunei» sunt — după-cum se știe — pornite patru procese, nemai vorbind de al cincilea, susținut de un client al d-lui Dr. St. C. Pop.

Ear că ce au de pățimit Slovacii, se poate judeca din următorul pomelnic.

La 23 Martie se va judeca la Budapesta procesul de presă intentat lui Strobl József, pentru un articol publicat în «Narodnie Noviny». După a procurorului părere, articolul cuprinde agitație contra — Ungurilor.

La 27 Martie se va desbata, tot la curtea cu jurați din Budapesta procesul intentat contra lui Csajda György pentru un articol publicat în «Csersvoknazsnik», ziar umoristic în T.-St.-Marton.

Autorul e acuzat și pentru publicarea a trei gravuri: dreptul, legea și dreptatea.

La Szokolca s'a pornit cercetare contra lui «Porok», revistă lunară, în care dl Dr. Bleho Pál a scris în contra propunerii limbii maghiare în școală. Și în asta procurorul a văzut agitare în contra — nației.

In contra ziarului «Povaske» s'au intentat d'odată trei procese, Redactor responsabil e Hrusovsky Igor (Vágújhely) care și zilele trecute a fost osândit la curtea cu jurați din Pojon, unde i-s'a dat o pedeapsă de 3 zile temniță de stat și 40 coroane amendă.

Merg bine lucrurile sub Tisza.

Adunarea generală a Victoriei.

— Raport special —

Arad 14 Martie

Eră s'a ținut XVI adunare generală a institutului de credit și economii «Victoria».

Adunarea s'a deschis prin presidentul institutului dl Demetriu Bonts consil. reg. în prezența a 50 acționari cari represintau 283 voturi.

Numește cu consensul adunării notari, pe dl Sava Raicu secretar și Vasile Papp jurisconsultul institutului.

In sensul ordinii de zi, dl Dr. Nicolae Oncu citește următorul raport al direcțiunii despre operațiunile institutului în anul expirat:

Onorată adunare generală!

Earăși cu plăcere venim să Vă prezentăm raportul nostru asupra operațiunilor din anul trecut.

Bucuria noastră se exprimă prin frumsețea și armonia cifrelor din cari se compune bilanțul, și în cari se reoglindează întreg progresul și avântul ce l-a luat institutul nostru, mai ales în anul acesta în toate direcțiunile activității sale.

In special Vă raportăm, că în anul trecut, intrând o abundență de numărări pe întreaga linie, din aceasta cauză și în lipsa spiritului de întreprinderi, naturalmente a intrat și o depresiune generală e etalonului de interese.

In aceasta situațiune, și în înțelegere comună cu toate institutele de bani din loc, în decursul anului am fost siliți și am redus și noi interesele după depunerii, totodată însă, în toate casurile unde a fost posibil am redus și suntem hotărâți să reducem și pe viitor etalonul de interese, în toate operațiunile noastre.

Cu toate acestea reduceri însă, toate pozițiile din principalele noastre operațiuni au crescut în măsură extraordinară; în deosebi, față cu anul precedent au crescut: C-tul depunerilor cu suma de peste 1,000.000 — portofoliul de cambii cu suma de peste 600.000 cor.

Toate acestea cifre ne dau o noaună și viuă dovadă despre estinderea afacerilor, și mai virtos despre încrederea publicului, creditul și reputațiunea deja bine stabilită a institutului nostru.

Totodată însă, când pe baza cifrelor Vă facem aceea constatare învesălitore, că institu-

tul nostru astăzi dispune de o avere proprie peste 1,000.000, și pe lângă aceasta operează încă cu un stock de depunerii în suma rotundă de aproape cinci milioane coroane, puse sub îngrijirea noastră, — direcțiunea d-voastră pe lângă o legitimă mândrie, simte totorată și toată greutatea responsabilității sale și precum a făcut în trecut, cu atât mai virtos vă gură, că azi și în viitor își va da dobitoă silințe de muncă și de gestiune cinstită în chivernisirea acestei considerabile averi, spre binele și folosul dublu al acționarilor și al numeroșilor noștri deponenți.

Pe lângă aceasta garanție morală, direcțiunea neincetat urmând tradițiile sale din trecut și mai presus de ori-ce alte interese particulare și temporale, constant preocupată fiind de garanțiile materiale trebuincioase atât la consolidarea și creditul institutului, cât și pentru asigurarea diferiților noștri creditori în măsura progreselor ce le facem pe terenul operațiunilor, în aceeași măsură socotim noi de folositor și indispensabil, ca fondul nostru de rezervă să se doteze în măsură tot mai mare, — fiind ținta noastră ca acesta în scurtă vreme să ajungă la o cifră egală cu capitalul de fondare.

In legătură cu aceasta Vă raportăm că tot din aceste considerațiuni financiare am făcut deja un început, și vom continua să plasăm o parte din capitalele noastre disponibile în hârtii de valori publice ușor de realizat, cari sunt cea mai bună și mai sigură garanță atât pentru operați că și pentru deponenții noștri.

Spre scopul acesta Vă propunem și rugăm să dotați fondul de rezervă și de astă-dată în o măsură extraordinară, — și tot-odată să votați și suma propusă de noi pentru un fond special de rezervă.

Pe lângă aceste esposiții generale, cu plăcere vă raportăm, că în decursul anului trecut nu am avut nici o pierdere mai însemnată ear puținele dubioase ivite și toate dubioasele din trecut le-am amortisat din sumele puse de d-voastră la dispoziția noastră în anii trecuți. — Astfel, suntem noi convinși, și basați pe aceasta procedură și credință, Vă asigurăm de soliditatea operațiunilor și de realitatea bilanțului nostru.

In legătură cu partea financiară, drept eveniment din anul trecut în viața institutului nostru avem onoare a vă raporta, că P. S. Sa Ioan I. Papp membru în direcțiunea noastră timp de aproape 12 ani, ales fiind de episcop al Aradului, prin o adresă ținută în termeni pe cât de calzi, pe atâta de măgulitori pentru noi și institut și-a dat dimisiunea și a eșit din sinul direcțiunii noastre.

Cunoscând noi puterea de muncă și serviciile eminente ce le-a adus P. S. Sa direcțiunii și institutului pe tot timpul cât a stat în mijlocul nostru, sinceramente regretăm eșirea Sa dintre noi; totdeauna însă suntem mândri, că după vrednicile Sale, un membru din direcțiunea noastră a fost ridicat pe scaunul episcopesc și mai virtos suntem fericiți de cuvintele calde și asigurările de jubire și neștrămutată sollicitudine cu cari P. S. Sa s'a despărțit de noi.

Tot la acest loc anunțându-vă că am primit dela P. S. Sa un apel pentru contribuire la restaurarea bisericii catedrale gr.-or. rom. din loc în urma acestui apel, și urmând sentimentului nostru religios, în semn de mulțumită lui Dumnezeu pentru succesele institutului nostru și în semn de pietate pentru așezămintele noastre religioase propunem și vă rugăm să votați spre acest scop 4000 cor. din venitul anului trecut.

Vă raportăm mai departe că în sensul statutar, prin vechime, es din direcțiune: Roman Ciorogariu și Dr. Aurel Demian și că totodată a expirat și mandatul comitetului de supraveghiere.

In urma acestora, vă propunem să alegeți 2 membri în direcțiune pe un period întreg de 4 ani, 1 membru pe 2 ani și în fine comitetul de supraveghiere pe un period statutor de 3 ani.

După aceste, în următoarele Vă prezentăm conspectul operațiunilor noastre din anul trecut.

I. Depunerii.

Starea la 31 Dec. 902 . . .	Cor.	3,575.002 ⁶²
In anul 903 s'au depus . . .	„	3,094.317 ⁴⁰
	Total Cor.	6,669.320 ⁰²
S'au ridicat în anul 903 . . .	„	2,088.458 ¹⁹
Starea la 31 Dec. 1903 . . .	Cor.	4,580.861 ⁸³
Crestere . . .	„	1,005.859 ²¹

II. Escont.

Starea la 31 Dec. 1902 . . .	Cor.	4,416.734 ⁰¹
In anul 1903 s'au scontat . . .	Cor.	15,817.862 ⁶⁰
	Total Cor.	20,234.596 ⁶¹
In anul 1903 s'au achitat . . .	Cor.	15,195.807 ¹⁵
Starea la 31 Dec. 1903 . . .	Cor.	5,038,789 ⁴⁶
Crestere: Cor.		622.055 ⁴⁵

III. Hipotecă.

Starea la 31 Dec. 1902 . . .	Cor.	783.462 [—]
In anul 1903 s'au acordat . . .	„	151.835 [—]
	Total: Cor.	935.297 [—]
S'au achitat în anul 1903 . . .	„	102.260 [—]
Starea la 31 Dec. 1903 . . .	Cor.	833.028 [—]
Crestere: Cor.		49.566 [—]

IV. Lombard.

Starea la 31 Decembrie 1902	Cor.	66.591 [—]
In anul 1903 s'au acordat . . .	„	13.330 [—]
	Total Cor.	79.921 [—]
S'au achitat în anul 1903 . . .	„	24.466 [—]
Starea la 31 Decembrie 1903	Cor.	55.401 [—]
	Cor.	11.130

V. Circulațiunea cassei:

Starea la 31 Decembrie 1902	Cor.	88.299 ⁸
In anul 1903 au intrat . . .	„	22,817.977 ³
	Total Cor.	22,906.277 ²
Au eșit în anul 1903 . . .	„	22,840.421 ⁴
Starea la 31 Decembrie 1903	Cor.	65.855 ⁸³
Totala circulațiune: . . .	Cor.	61,628.924 ⁰⁶

Pe aceasta basă, vă propunem și rugăm să primiți următoarea distribuire a profitului curat din anul 1903:

Din profitul de:	Cor.	110.182 ⁵⁶
I. Se dau 5% dividendă acționarilor	Cor.	30.000 [—]

II. Se împarte

1. 30% fondului de rezervă	Cor.	24.054 ⁷⁷
2. 10% tantiemă direcțiunii	Cor.	8.018 ²⁶
3. 2% „ direc. esec.	Cor.	1.603 ⁶⁵
4. 4% „ funcț. . .	Cor.	3.207 ³⁰
5. 2% „ com. de s.	Cor.	1.603 ⁶⁵

III. Se împarte:

1. 3% supradividendă . . .	Cor.	18.000 [—]
2. 10% fond de pensii . . .	Cor.	4.169 ⁴⁹
3 Scop. filantrop. cult. la dispozițiunea direcțiunii	Cor.	4.000 [—]
4. Catedrala din Arad . . .	Cor.	4.000 [—]
5 Fond special de rezervă	Cor.	5.000 [—]
Se transp. în cont. venit. 904	Cor.	6.525 ⁴⁴

In conformitate cu aceasta, Vă rugăm să fixați dividendă pe anul 1903 cu 8%, platibilă imediat după adunarea generală.

După toate acestea prezentându-Vă conturile noastre și raportul comitetului de supraveghiere:

Vă rugăm să aprobați raportul nostru și bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1903.

Să primiți propunerile noastre relative la distribuirea profitului curat, și în fine

Să hotărâți asupra obiectelor puse la ordinea zilei și să dați absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1903.

Acționarul P. Givulescu protopop, propune să se primească raportul și în general și în special ear cu privire la aceea parte a raportului în care se vorbește de abțicerea Prea Sfinției Sale Episcopului Ioan Ignatie Papp din direcțiunea institutului, adunarea generală să dea expresiune la protocol regretelor sale pentru pierderea distinsului membru și totodată să-și exprime alipirea și înalta considerație și stimă față de P. S. Sa. Adunarea primește propunerea.

Notarul Sava Raicu, citește raportul comitetului de supraveghiere.

Se ia la cunoștință.

Conform ordinii de zi, urmează alegerea a 3 membri în direcțiune și a comitetului de supraveghiere.

Pentru efectuarea votării președintele suspendă ședința.

După redeschidere, președintele constată rezultatul scrutinului și declară de aleși:

a) în direcțiune:

Roman R. Ciorgașiu cu mandat pe 4 ani.

Dr. Avel Demian „ „ „

George Popovic „ 3 „

b) în comitetul de supraveghere:

George Feier

Paul Milovan

Nicolae Marcu

Dr. Sever Ispravnic

Axente Secula.

Terminându-se ordinea de zi, președintele în cuvinte elogioase exprimă mulțumită direcțiunii și în special directorului executiv, pentru sporul și progresul continuu al inst. „Victoria“.

Directorul executiv dl Oncu, mulțumește apoi președintele pentru atențiunea ce i-se dă, pe care o privește ca dată tuturor factorilor chemați să contribuie la ridicarea institutului. Așa dorește să se înțeleagă votul acesta. Silințele a unuia ori a aluia ar fi zădarnice, dacă ar rămânea izolat. În special își ține de datorință a răva meritele și a propune mulțumită, corpului funcționarilor, cari, în frunte cu vrednicul secretar al institutului dl Sava Raicu, și-au împlinit și în anul expirat cu atâta zel și devotament, greaua lor sarcină.

Propune apoi, ca adunarea să exprime mulțumite președintelui, Magn. Sale D. Bonts pentru conducerea înțeleaptă și frumoasă a adunării de azi. Adunarea se termină la 11¹/₄.

Acționarii și alți oaspeți s'au adunat apoi la o masă comună în „Mileniu“, unde societatea a petrecut într-o dispoziție animată până târziu după amiază.

Bătăie în Reichsrat.

Deja ședința sgomotoasă de Mercuri, cu care și-a început Reichsrathul „activitatea“ sa din est-an, era prevestitorul scenelor interesante viitoare care vor avea să redea parlamentului austriac acel caracter amuzant particular, care să ofere galeriilor dedate la spectacolele de orfeu din camera vieneză, momente de distracție plăcută. Căci înadever în comitiul austriac nu se tractează despre afacerile urgente ale țării, ci diferitele partide caută vecinic a-și face una alta greutăți, ori toate la olaltă guvernului. În senatul vienez nu mai poate fi vorba de discuțiuni nepreocupate, serioase lipsite de patimă; decadența este prea mare decât să se mai poată menține adevăratul parlamentarism. Aci poate eventual ajuta numai dizolvarea camerei și apelătie la toate popoarele austriace, cari doresc să fie reprezentate prin bărbați serioși, cu iubire în suflet pentru binele și prosperarea monarhiei și a casei de Habsburg.

Patimile s'au dezvoltat crescendo gradat și s'au deslănțuit așa că ședința de Sâmbătă a atins apogeul. În Reichsrath adevărat deputații plictisiți de „monotonie“ de trei zile ce a dominat spiritele, după o iritațiune și îndirjire reciprocă în trei ședințe consecutive, au improvizat pe bina „teatrului național“ o farsă întretesută cu scene drastice, dar originale de hipodrom. Intendentul și de astă-dată a fost marele toreador de culoare pangermană: Wolf, care deja de mai nainte provocasă tăurii cehi, ținându-le naintea ochilor pânza roșie.

Pe la sfârșitul ședinței intrând Wolf în sală, strigă cu voce pătrunzătoare camarazilor sei:

— Germani, nu lăsați să Vă prostească tîedloși aceștia de Cehi!

Aceștia erupseră în sgomot uriaș, sberând:

— Trebuie dat afară! Afară cu el!

— Mergeți voi afară, Cehi poltroniți și șarlatani! replică Wolf.

În urma asta deputatul boem Skala scoasă din buzunar o bucată de zahăr arătându-o ironic lui Wolf (alusiune la cartelul de zahăr, care ar

fi corupt pe Wolf). Acesta se aruncă furios asupra lui Skala scuturându-l și ridicând pumnul să-l lovească. Atunci sar Cehii prințind pe Wolf și dându-i de câte-va ori de bancă. Toți deputații sar pentru a despărți pe bătăuși, ceea-ce abia reușiseră.

După restabilirea ordinii, președintele Kaiser provoacă la ordine și întreabă pe Skala, dacă a ofensat pe adversarul său? Acesta declară că nici un cuvânt ofensător nu l-a spus lui Wolf, la ce acesta strigă:

— Asta e o minciună ordinară a unui Ceh! căci Skala a făcut alusiune la calomnie, care s'a răspândit despre mine, că cartelul de zahăr m'ar fi corupt (Intorcându-se către Cehi): Dacă mai îndrăznește cineva să mă vină aici cu această calomnie, îl omor.

— Pe d-ta te vor omori! ripostară Cehii. Astfel s'a sfârșit ședința de Sâmbătă în Dieta austriacă.

Războiul ruso-japonez.

Petersburg, 12 Martie. Amiralul Alexejev a trimis în 11 l. c. din Mukden țarului următorul raport oficial: Comandantul suprem al flotei din Port-Arthur, amiralul Makarov anunță cu data de 11 l. c.: Șase torpiloare, dintre cari 4 erau sub comanda căpitanului Motusevici, au plecat în 10 l. c. din port în marea liberă și s'au întâlnit cu o flotă inamică de torpiloare și vapoare încrucișătoare. S'a iscat o luptă violentă, în care «Vlasni» cu ajutorul unui torpilor sistem Withe — Head a scufundat un torpilor dușman. La retragere vasul nostru «Sterbuci», care stătea sub comanda locotenentului Serghieiev, a fost avariat, mașina i-s'a stricat și a început să se scufunde. Dimineata la 8 ore celelalte 5 torpiloare s'au reintors în port, din cauză că «Sterbuci» ajunsese în stare desperată. Eu am arborat steagul de comandă pe încrucișătorul «Novik» și împreună cu acesta am plecat pe bordul lui Bajan să ajut. Cinci încrucișătoare dușmane au tăiat drumul spre torpilor și totodată flota inamică a început să se apropie de noi. Salvarea lui «Sterbuci» n'a reușit. Torpilorul s'a scufundat. O parte din echipament a fost prinsă, ear cealaltă s'a înecat. În lupta aceasta nocturnă pe vapoarele, cari au luat parte în bătălie, au fost răniți: Un oficer mai grav și trei ușor; adică: Căpitanul Matusevici, cadetul militar Alexandra și inginerul mecanic Blinor au fost răniți mai ușor, ear cadetul Zaef a fost rănit greu la cap, perzându-și ochiul drept. Două oameni au murit, 18 au fost răniți. La orele 9 flota dușmană compusă din 14 vapoare a început să bombardeze portul cu tunurile de calibru mare. Bombardarea s'a întâmplat din depărtare mare și a ținut până la ora 1 d. a. Așa credem, că inamicul a împușcat 154 ghiulele, cari erau de calibru 35-5. Paguba făcută în vapoare e neînsemnată și vapoarele sunt deja toate în posibilitate de a lupta. Perderile noastre sunt următoarele: Un oficer a fost rănit ușor, un soldat a murit și 4 au fost răniți ușor.

Luminătoarele electrice ne-au făcut serviciu bun. Bateriile noastre au silit pe inamic de repetite ori să se retragă. La începerea bombardării dușmanului tunurile din fort au răspuns prin foc. Intregul echipament de pe vapoare a dovedit mare curaj. În aleliere lucrările au urmat neîntrerupt, ca și d'altă-dată, cu toate că într'una cădeau ghiulele, cari acopereau pe lucrători cu șrapnele. Aseidiul se poate socoti ca nereușit. Se raportează că încrucișătorul dușman «Ta-

kasako» a suferit însemnate stricăciuni, pe cari însă din cauza distanței de 50 (cam 10 kilometri) nu le-am putut constata punctual. Multe ghiulele au fost aruncate din o distanță de 12 kilometri. Despre aceste am onoare a vă raporta, Majestate.

St.-Petersburg, 12 Martie. Agenției rușești telegrafice i-se anunță din Port-Arthur: Mai mult a suferit de bombardarea dela 10 l. c. suburbiul nou. O granată a explodat în apropierea casei avocatului Sidorsky și a rupt capul soției baronului Frank, ear pe Sidorsky l-a omorât. O damă tină a suferit răni grave și a murit între chinuri grozave. A fost ucis și un chinez. Au fost răniți mai mulți birjari chinezi și unul Rus. La gară au fost stricate 2 vagoane de tren. Comandantul Stössel și statul său major au fost acoperiți la o baterie de șrapnele, dar nu li-s'a întâmplat nimic. În muntele numit «de aur» o bucată de ghiulea a lovit pe un oficer, căruia însă nu i-s'a întâmplat altă nenorocire mai serioasă. A mai murit și un om. A mai fost omorât un om și pe stâncile de electricitate. În suburbiul nou a fost răniți doi tirailori ai regimentului 27. S'a văzut clar, cum o ghiulea a atins un încrucișător japonez, care apoi s'a retras încet.

— Din Pieng-iang se telegrafează că 2000 de Cazaci s'au retras Mercuria trecută cu 7 tunuri de la Sencen prin Kuzeng spre Viju, stricând telegraful.

— „Birjevia Viedomosti“ acum câte-va săptămâni zicea că Japonia n'are ce căuta în Coreea, ear acum „Novoie Vremia“ zice că pot să ia Japoniezii și Port-Arthur că nu face parale!

— Japonia desminte ca născociri toate știrile că soldații Coreeni ar fi luând parte la războiu. Declară că are grija cea mai mare și acum, ca și în războiul de la 1894, să nu facă nici o călcare a dreptului internațional. Comandanții flotei și ai armatei au pe lângă ei câte un jurist, care să le dea sfaturi în împrejurările ee se ivesc.

— În 1884 flota japoneză avea 28 de cuirasate, 48 de încrucișătoare, 10 vase apărătoare de țarm, 26 vapoare avizuri și 60 de torpiloare. În 1892: 23 de cuirasate, 14 apărătoare de țarm, 50 de încrucișătoare, 35 de avizuri, 156 torpiloare, 1 sub-marin. Acuma: 22 cuirasate, 13 apărătoare de țarm, 62 încrucișătoare, 48 avizuri și nimicitoare de torpilor, 243 torpiloare și 14 sub marine.

— China protestează contra Rusiei, care a ocupat regiunea dintre Ialu și zidul cel mare, violind neutralitatea.

— Kilgungau, guvernatorul Seulului, acuzat de complicitate la atentatul contra ministrului de externe al Coreei, a fost degradat și trimis în surghiun într'un sătuleț.

— O depeșă din Petersburg (7 Martie) arată după raportul generalului Anizimof că Japoniezii debarcă neîncetat la Genzan, noaptea, și țin ascuns numărul lor. Vase aduc neconținut și vite pentru armată. Japoniezii debarcă noaptea și pleacă spre Phionzan.

— Dr. Künast șeful lazaretului de pe vasul „Mongolie“ a sosit la Port-Arthur. Raportează că în timpul călătoriei din Rusia până acolo a fost nevoit să dea afară din siujbă mulțime de sanitari pentru beție și neascultare. În Harbin e foarte frig și lipsesc cărbunii și lemnele, Transporturile de trupe sunt oprite de viscole. În stații e hrană foarte rea, de nemâncat.

— Din Tokio află „Berliner Tagblatt“ că la bombardarea Port Arthurului la 5 și 7 Martie st. n. au fost aprinse mai multe clădiri; șantierul marinei a fost nimicit și „Retizan“ a fost sfărâmat cu totul. — Kuropalkin ar fi declarat că-i trebuie doi ani pentru a duce războiul la bun sfârșit.

— Copiii și femeile ofițerilor dela Port-Arthur, întorcându-se în Rusia, au povestit că au suferit groznic de foame și de frig. De și plăteau 1 c. 25 chilogramul de pâine neagră

tot nu puteau găsi destulă pentru a se sătura. Infricoșat lucru a fost la lacul Baikal, unde n'au putut găsi nimic de mâncare mai multe zile, în acel frig nespus.

— Un correspondent al lui „Le Temps“ din Berlin scrie că măcar în cercurile oficiale domnește simpatia pentru Ruși, în burghezie și în popor simpatia pentru Japonezi merge crescând, chiar după mărturia lui „Kreuzzeitung“. La dreptul vorbind însă nu e tocmai atâta simpatie pentru Japonezi cât antipație contra Rușilor. În burghezie se află destul oameni care ar dori înfringerea Japonezilor, pentru-că au închis teara lor industriei germane, de și au învățat tehnologia în Germania și pentru-că în dosul Japonezilor ved pe Anglia. La cei mai mulți primejdia galbenă dispăre față de primejdia slavă. Învățații germani ved în Franța, Anglia, Italia, influența sângelui german, care a regenerat imperiul german, dar în Slavii și în deosebi în Ruși, ved pe „dușmanul vecinic“ Kautsky în „Neue Zeit“ a arătat că socialde mocratii urăsc țarismul și-l doresc ruina. Ovreii de asemenea sunt plini de ură contra Rusiei, unde ai lor sunt prigoaniți. Nicî comercianții germani nu iubesc pe Ruși acuzând pe funcționarii de venalitate și pe popor de lipsă de cinste și de respect ai cuvântului dat odată. Liberalii doresc înfringerea Rusiei; căci o biruință ar întări elementele reacționare.

— Împăratul Wilhelm al II-lea cu opt zile înainte de ruperea relațiilor diplomatice ruso-japoneze, ar fi zis unui șambelan: „Vinde hirtile rusești“.

— Zvonul luptei între escadra dela Vladivostoc și cea japoneză l-a dat „Daily Telegraph“ din Tokio. — S'a proclamat starea de războiu dincolo de Baikal. — Zece cehi din Vladivostoc au format sub comanda oficerului austriac lelinec o grupă de voluntari călări. — La atacul dela 8 spre 9 Februarie asupra Port-Arthurului, Japonezii cunoșteau și parola rusească.

— Kuropatkin a plecat la 28 Februarie st. v. pe câmpul de războiu, peste 2 săptămeni va fi acolo Makarof a sosit la 7 Martie st. n. la Port-Arthur și a înălțat pavilionul său pe încrucșătorul Askold. — „Retvizan“, care acuma e nimic, fusese reparat și intrase în portul interior. — Tarul a primit o delegație de ziariști: Suvorin („Novoie Vremia“), Komarof („Sviet“), Holipin („Viedomosti“). S'au adunat 15 milioane de ruble pentru flotă. Se înarmează vase pe războiu — Saharov nu crede că Japonezii pot aduce peste 200.000 de soldați la Mandciuria. — Japonia, deși are bani, dar va face un împrumut în Europa sau America pentru a se feri de o criză. — „Novoie Vremia“ se miră de sinceritatea Angliei, care a declarat că trimis în Indiă 16 baterii cu 108 tunuri noi. Se întreabă cum de n'ar fi Rusia cu grijă față de Anglia. — Se desminte din Berlin știrea că Anglia ar fi propus Rusiei intervenție pentru pace cu Japonia.

DIN ROMÂNIA.

Jubileul d-lui C. C. Demetrescu-Iași. D. C. C. Demetrescu-Iași, rectorul universității din București, și-a serbat Joi aniversarea de 25 ani, de carieră profesorală.

La orele 5 p. m., numeroși studenți și profesorii universitari împreună cu d. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, s'au întrunit la seminarul pedagogic universitar al cărui director e d. Dumitrescu.

Serbarea a fost deschisă de corul seminarului pedagogic, care a intonat imnul regal.

Apoi d. C. Rădulescu-Motru, profesor universitar, a oferit d-lui rector, un volum de omagii.

D. Motru a arătat în câte-va cuvinte atât meritele d-lui Demetrescu-Iași, cât și recunoștința la care are dreptul din partea tinerimei universitare.

D. Haret ministrul cultelor și instrucțiunii publice, aduce elogii rectorului universității; mulțumește tuturor în termeni foarte călduroși și promite concursul său serios și de aici înainte pentru îndrumarea tinerimei pe calea progresului.

În urmă corul seminarial a intonat încă câte-va cântece, după care serbarea a luat sfârșit.

La orele 7 p. m., a avut loc o recepție în marele salon al fundației universitare „Carol I“. D. Al. Tzigara-Sarmurcaș din partea fundației universitare, a oferit d-lui rector un frumos

album coprinzând fotografiile cu diferite vederi de săli ale Fundației.

Primul a luat cuvântul d. Alexandru Săvulescu, președintele Uniunii, în numele studenților în drept, farmacie și Uniunii studenților.

Au mai vorbit apoi d. Ionescu din partea celor în litere; d. Corteanu din partea celor în litere; d. Vintu, profesor fost elev al d-lui Demetrescu-Iași; d. Stoicescu, din partea societății studenților în medicină; d. Nedelcovici din partea societății studenților în drept, d-ra Titoianu în numele studenților și d. Al. Demetrescu, de la litere.

D. C. Demetrescu-Iași, răspunzând tuturor, face o mică expunere a progresului științelor la noi, și îndeamnă a munci cu zel în mod onest, căci drumul fiind deja croit, propășirea învățămîntului va fi ușoară.

Banchetul. La orele 8 jumătate, a avut loc în sala restaurantului Hotelului Splendid, un banchet de 40 tacămurî, dat în onoarea jubilarului profesor.

Seria toasturilor a fost deschisă de d. Spiru Haret, ministrul instrucțiunii și cultelor, care a băut pentru M. S. Regele și apoi pentru d. C. C. Demetrescu-Iași.

Au mai toastat d. I. Rădulescu-Motru, Tzigara-Sarmurcaș, M. Dragomirescu, Nădejde și alții. Totul, adnc mișcat, le-a mulțumit d. Demetrescu-Iași.

După banchet a urmat un ceai urmat de dans, oferit de d. C. Nădejde, la institutul pedagogic de băieți din Calea Rahovei.

Al 4-lea centenar al lui Ștefan-cel-Mare. D. Sp. Haret, ministrul instrucțiunii publice, avînd în vedere că la 2 Iulie 1904, se împlinesc 400 de ani de la moartea lui Ștefan-cel-Mare a hotărît ca această zi să fie serbată de toate școlile din țară, dănd o decizie ministerială prin care se prevede programul serbării.

Programul serbării. În această zi, memoria marelui Domn va fi sărbătorită de toate școlile din țară cu toată pompa cuvenită.

În fie-care oraș, la orele 9 dimineața se va oficia o panachidă în care se va face pomenirea lui Ștefan-Vodă, a căpitanilor și ostașilor lui, căzuți în lupte pentru apărarea și întregirea pământului românesc.

Toate școlile din orașe cu profesorii, elevii și cu drapelele lor, vor asista la această panachidă. La București și Iași vor asista și societățile de studenți constituite în mod regulat.

Panachida se va oficia de preferință pe una din piețele sau în una din grădinele orașului, cari să presinte destul spațiu pentru ea să încapă toate școlile.

După terminarea panachidei, se vor ține cuvîntări de către profesori și alte persoane, iar corurile școalelor vor executa bucăți patriotice.

Amănuntele ceremoniei, cuvîntările ce se vor ține și bucățile ce se vor executa se vor fixa de către comitete formate pentru fie-care oraș din directorii tuturor școlilor primare și secundare din oraș; în București și Iași, rectorii Universităților le vor presida. Comitetele vor putea să-și asocieze și alte persoane din oraș, al căror concurs ar fi util pentru lucrarea lor.

Impărțirea premiilor și începerea anului școlar. Pentru anul acesta, prin excepțiune, împărțirea premiilor în orașe se va face în ziua de 2 Iulie după amiază, iar anul școlar 1904—905 va începe în ziua de 3 Septembrie.

Școalele rurale, care se află la o depărtare numai de 4 kilometri dela un oraș vor lua parte la ceremonia serbată în acel oraș.

Cele-alte școli rurale vor asista, în ziua de Duminecă, 4 Iulie, la serviciu religios din biserica satului, în care se face pomenirea marelui Ștefa, al căpitanilor și a ostașilor săi.

După terminarea serviciului divin, școlarii și învățătorii vor merge la școală unde unul din învățători va ține o cuvîntare de ocazie.

Corul școalei va executa bucăți patriotice. Pe unde împrejurările vor permite, mai multe școli rurale vor putea organiza în comun serbarea ceremoniei.

Participarea profesorilor, institutorilor, învățătorilor și școlarilor la ceremonia acestei zile este obligatoare.

Progresele economice ale României.

După-ce am arătat spiritul în care e alcătuit proiectul de tarif vamal al d-lui Emil Costinescu, ministru de finanțe, și după-ce am relevat unele amănunte de taxare din tarif, să trecem acum la o parte din cele mai interesante și mai pline de învățăminte a expunerii de motive, pe care ministrul de finanțe o alătură proiectului său: capitolul relativ la progresele economice ale României.

Elementul cel mai sigur de evaluare a bogăției este — zice dl Emil Costinescu — puterea de consumație observată într'un șir de ani.

Se poate întâmpla ca câți-va ani, luat în izolație, țara să fi consumat peste puterile ei, arătînd astfel o avuție factice, dar atunci îndată în anii următori consumația scade brusc, ca efect al sleirei și starea anormală se dă pe față. Astfel în anii 1898 și 1899 România a importat mărfuri în cantități totale de 883 și de 790 mii tone; acest import era efectul pornirii anilor precedenți și nu răspunde la puterea reală de consumație; aceasta s'a dovedit în 1901, când nu s'a mai putut importa decât 412 și 484 mii tone.

Spre a-și putea face o justă opinie despre situația economică a României dl Emil Costinescu ia mai întâi de toate produsele de mare consumație și numai acele ce neîntrerupt s'au importat.

Tabelele comparative ce le găsim în această privință în expunere de motive au date cu începere dela anul 1879, căci din nenorocire înainte de acest an nu s'a ținut statistică pe cantități. În această tabelă avem mai întâi produsele alimentare de mare consumație, orezul și cafeaua, cari neapărat numai din străinătate se pot dobândi; avem apoi fructele meridionale.

Avem de constatat că dela 1878 și până la 1902 importul s'a urcat dela 3.613.000 kilogr., la 9 mil. 552.000 kilogr., adică interval de 24 ani a crescut în proporție de 1 la 2.64.

La cafea care începe cu 804.000 kg., observăm o creștere dela 1 la 2.68.

Dacă trecem la mărfurile îmbrăcămîntei omului, găsim întâi țesăturile de lână fină, din care foarte puține se fabrică în țară.

Din acestea se importau în 1902 1.625.700 kilograme.

În 24 ani consumația a crescut în proporție dela 1 la 4.66.

Trecem acum la un mare articol de consumație exclusiv țărănesc, firele de bumbac importate pentru țesăturile țărănești. În 1879 se importau 2.627.000 kgr. În 1902 cantitatea se urcă la 6 mil. 473.000 kilogr. Constată deci că această consumație pentru portul țărănesc s'a urcat dela 1 la 2.45.

Pentru firele de bumbac văpsite consumația devine de șapte ori și jumătate mai mare.

Țesăturile de bumbac albe sau văpsite, un articol întrebuițat de toată lumea, dar care începe a se fabrica pe o scară destul de largă în țară, se urcă totuși dela 1.610.000 la 2.414.000 kilograme.

Impletiturile de bumbac s'au împărțit. Țesăturile de bumbac cu puțină mătăasă s'au încincit.

Sa va zice poate — observă dl Emil Costinescu — după-cum se obișnuiește când este vorba de avuție, că s'a îmbogățit un restrîns număr, stratul de sus, iar nu poporul, marea mulțime.

Eroare adîncă. Statistica probează în modul cel mai neîndoios, că în masa mare s'a ridicat avuția, iar nicî de cum în straturile superioare ale societății.

În adevăr am văzut, că în mărfurile de întrebuițare generală consumația s'a ridicat într'un mod de necrezut.

(„Observatorul“).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Martie 1904.

— **Știri personale.** P. S. Sa I. I. Pap, episcopul Aradului, a sosit Sâmbătă seara acasă de la Budapesta unde a stat toată săptămâna luând parte la ședințele comitetului de administrare a fundațiunii Gojdu.

— **Tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiune** Consistoriul gr.-or. român din Arad Escelența Sa Domnul Ministru de culte și instrucțiune publică prin înaltul său ordin de datul 27 Februarie, a. c. Nr. 1136 pres. a dispus, ca învățătorii școalelor populare să fie îndatorați a da mâna de ajutor la conscripția populațiunii, ce se va face în timpul dintre 15 — 31 Martie n. a. c, scopul de a se câștiga datele trebuincioase la plănuita regulare a dreptului electoral dietal și în scopul a cesta a permis, ca la școalele a căror învățători vor fi însărcinați cu adunarea datelor respective, să se dea în restimpul amintit 3 zile ferii școlare. Ceea-ce se aduce la cunoștința oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale spre știre și conformare. Arad, la 23 Februarie (7 Martie), 1904 Ioan I. Papp, Episcopul Aradului.

— **Dela comunitatea de avere** a fostului regiment colinier româno-banatic Nr. 13. Este în deobște cunoscut, că majoritatea absolută a împădușilor Comunității de avere a fostului regiment confinar româno-banatic Nr. 13 se ocupa cu agricultura, cu prăsirea vitelor și cu pomăritul. Dela cultivarea rațională a pământului, dela starea și îngrijirea moșilor și a vitelor atârna bunăstarea materială a familiilor împădușilor. Nu se poate nega progres și înaintare și pe acest teren față cu trecutul. Dar suntem încă departe de a putea ținea concurență cu alte popoare înaintate în cultură. Unicul mijloc pentru ajungerea scopului indicat sunt școalele de agronomie, pomărit și creșterea rațională a vitelor. Comunitatea de avere a creat mai de mult 10 studenți de câte 300 cor. pentru acei tineri, cari doresc a se pregăti la școala agronomică de lângă Lugoj pentru agronomie. Cu ajutoarele acestea, cari se distribuiesc în fie-care an, pot fi împădușilor fără a mai avea multe spese să absolve școala numită, ca apoi prin îngrijirea rațională și moșioarelor lor să-și creeze o poziție socială mai plăcută, în urma căreia mai ușor vor putea să treacă prin necăsurile vieții. Cursul studiilor la școala numită durează 2 ani. Preferiți sunt aceia cari au satisfăcut deobligămintelor serviciului militar și cari sunt li de-a împădușilor Comunității de avere. Cei-ce doresc să cerceteze și să absolveze școala de agronomie de stat de lângă Lugoj, să se prezinte în persoană la Comunitatea de avere Joi în 31 Martie a. c. st. n. la 8 ore dimineața. Caransebeș, la 3 Martie 1904. Ilie Curescu președintele Comunității de avere.

— **Epistolă pastorală contra socialiștilor.** Vicarul episcopesc sârbesc din Timișoara, Bogdanovică a trimis preoțimeii din diecesa sa o pastorală, cu provocarea să lumineze poporul asupra pericolului doctrinelor socialiste contrare biserică și statului.

— **Antisemiții Vienezi și războiul ruso-japonez.** Mai deună zi antisemiții din Viena au ținut o adunare, în care președintele în discursul său de deschidere a zis între altele următoarele:

Toată lumea urmărește cu încordată atențiunea războiului izbucnit între Rusia și Japonia. Antisemiții din Viena au și ei un interes cu totul deosebit la această luptă între rasa albă și cea galbenă; în dosul acesteia din urmă s'a ascuns întreg evreismul de pe glob. Japonezii au atacat pe Ruși prin vicleșug, începând ostilitățile prin călcarea dreptului ginților, fără să fi declarat războiul. În presă nu prea se face cas de acest fapt și aceasta din motivul că în dosul Japoniei stă evreismul. Așa s'a petrecut și cu ocaziunea războiului anglo-bur, când marele capital evreiesc fusese pus la dispoziția puternicei Anglie. Noi Austriaci avem să arătăm sau mai bine zis datorința să arătăm Rusiei simpatia noastră, căci Rusia este singurul stat, care stă mai aproape de noi antisemiții... Dorim cu toții, ca rasa galbenă și cea evreiască să primească bătaia meritată... Avem toate motivele să ne bucurăm de viitoarea victorie a Rusiei și vom exploata și în Viena răs-

boiul spre a face propagandă pentru o alianță austro-rusă.

După-ce mai mulți oratori au vorbit și acelaș sens, adunarea a votat o moțiune, prin care să imploare binecuvântarea cerului pentru armele ruse și se dorește Rușilor o biruință strălucită asupra rasei galbene.

Apoi să înu zici că-s originali antisemiții vienezi? Să te ațuturi călăilor răpitori de drepturi și cinste, numai din cauza, că jidovii ar fi pe partea Japoniei și astfel Rusia ar reprezenta pe antisemita, deci „este mai aproape de antisemiții” vienezi; să ceri ajutorul lui Dumnezeu ca să învingă minciuna adevărul, întunecul lumina, ignoranța cultura, este un mod de rationare unic în felul său. După felul lor de a gândi, n'am drept, dacă jidovii sunt pe partea mea, cu toate că aș avea drept. La tot cazul de erau Jidovii pe partea Rusiei, atunci făceau drăgușii de antisemiții vienezi opoziție acestela și simpatiseau cu Japonia. Apoi dacă acest mod deductiv este corect, atunci corectă este și concluziunea asta: De oare-ce Țarul este împăratul Rusiei, de aceea Viena este capitala Austriei.

— **Atentatul unui conte maghiar în Viena.** Contele Csaky György Napoleon, care este secretar ajutor în ministriul a latere, a început Joi pe o stradă din Viena să tragă cu revolverul, vulnerând grav o femeie. Contele care a comis atentatul în acces de nebunie imediat a fost prins și dus la poliție, unde s'a constatat că sistemul nervos îi este foarte sdruncinat. La poliție a mărturisit, că nu cunoaște pe dama vulnerată, n'a văzut-o nici odată; aceasta încă a declarat, că asemenea n'a văzut nici odată pe nefericitul conte.

— **Monna Vanna nu a fugit.** Luna trecută să răspândise vestea, că pe domnul Maeterlinck, autorul piesei Monna Vanna, l'a părăsit nevasta. Anume domnul Drumond, actorul erou, care are rolul lui Parcivalle, a trecut-o sub cerul albastru senia al Eladei, dovedind în chipul acesta, că piesa lui Maeterlinck nu este absurdă, căci ea și vieța dovedește că astfel de întâmplări și în ziua de azi sunt posibile.

Dar așa să vede, că domnului Maeterlinck nu mult îi pasă de valoarea artistă, căci acum singur desminte vestea în o epistola către un prieten al său la Berlin. Intreagă istoria cu seducerea o declară de simplă născocire inventată de ziaristi răutăcioși. Astfel ear am putea să-l șicanăm pe domnul Maeterlinck, scriind despre domnia sa, că nu este bun poet, căci piesa îi este ireală. — Dar ce îi pasă, numai afacerile să-i meargă bine ear aceste merg de minune. Interesele amorului, ale gloriei: tantiema crește și mai departe.

— **Foame în Spania.** Din Madrid i-se comunică lui „Vossische Zeitung”, că în Spania amenință pericolul de foame. Din toate părțile țării sosesc știri alarmante despre miserii grozave. Așa în Valladolid alaltă-eri au fost demonstrațiuni mari din cauza asta. Mulțimea purta steaguri negre și cerea pâine și lucru. Poliția și gendarmii au „intervenit”, și cu încercarea lor de a risipi mulțimea n'au reușit, au tras foc, în urma căreia mulți demonstrați au căzut morți la pământ, ear și mai mulți au fost vulnerați. În Barcelona neîndestulirea și amărăciunea a luat așa dimensiuni, că cu ocaziunea adunării poporului, steagul național a fost călcat cu picioarele și rupt zdrențe. Aceste întâmplări sunt semne triste, cari tradează un repede proces de descompunere și degenerare totală a nefericitei țări. O soră dulce! O nobilă fiică a Romei! Nenorocirile și calamitățile trimise Ție de crudul destin, umplu de durere ginta latină.

— **Celeritatea vântului.** Recordul viteșei vântului îl are Franția. Până acum s'a admis ca cea mai mare viteșă a maselor aeriene în timpul furtunelor cifra de 56 kmli pe sec. dată de observatoriul Bielanska (Bosnia) la o altitudine de 2.067. Cam aceiaș cifră a dat o punctul Reyer pe coasta americană a Pacificului, la nordul lui San-Francisc. În acest loc la 18 Mai 1902, vântul atinse o viteșă dela 45.60 metrii pe secundă la 53.60 m.

În zilele de 11—12 Sept. 1903 s'a înregistrat la turnul Eiffel viteșe comparabile cu cele de sus, adică 48 metrii. La Puy-de-Dome s'a constatat ca siguranță cea mai formidabilă viteșă ce s'a putut înregistra până acum. În ziua de 9 Dec. 1901, în timpul zilei, vântul a atins în acest creștet viteșă de 60 kmetrii pe secundă, în timpul serei a ajuns cifra de 70 m. Deci 252 kl metri pe oră.

— **Opiniunea unui oficer german despre rezultatul războiului ruso-japonez.** Este — zice oficerul german — mare greșală, când să crede, că războiul să va termina favorabil pentru Rusia. De fel nu este așa, căci întâi Japonia nici de cum nu este o putere mai mică decât Rusia, a doua forță pe mare a Rusiei este cu mult mai inferioară celei japoneze, a treia Japonia domnește deja atât pe apă cât și pe uscat, fiind aceasta și mai mobilă decât adversara ei, care din mari depărțări trebuie să-și aducă armata, ceea-ce o costă timp și multe jertfe.

Favorabilă pentru Japonezi este și împrejurarea, că trenul rus transiberian are numai o păreche de șine, și este foarte slab pentru a suporta și munițiunii în cantitate mai mare pentru 300.000 oameni, chiar și la cas, că t enul ar circula neconținut.

Din contră Japonia face transporturile sale de soldați și munițiunii pe o cale mai scurtă și mai comod.

Noi Germanii avem onoarea a cunoaște firea soldatului japonez de pe timpul rescoalei Boxerilor chinezi. Pot zice, că soldat mai fanatic, resignat, cutezător și abil cum este Japonezul nici închipui nu să poate; memoriile comandantului expedițiunii europene contra Chinei Waldersee amintesc minuni despre eroismul și disprețul de moarte al soldatului japonez. În acele memorii este descrisă o scenă cu ocaziunea aruncării în aer a unui zid de cetate.

Sute de europeni au căzut încercând să aprindă mina așezată în zid.

Comandantul japonez la început a privit liniștit svircolirea și nimicirea fără sens a vitejilor europeni. Mai târziu ceru voie dela comandantul suprem Waldersee să facă el o încercare cu Japonezii săi. Waldersee i-a permis cu toată francheța, în urma căreia comandantul japonez a făcut semn vitejilor săi provocându-i ca unul dintre ei să se însinue pentru a arunca în aer zidul. Mai mulți ca 200 oameni să însinuară pentru a împlini groaznică misiune, care însemna moarte sigură. Dintre aceștia alege comandantul japonez unul, de pe a cărui față galbenă să poate ceti o mândrie nespuse. În momentul următor a și fost pe drum spre zid în mână cu pistolul umplut. Cu cea mai mare abilitate și cutezanță să târâia printre petri ca un leopard până la mină. Acum sosise la peatra din urmă, de unde avea încă 15 metri până la zid. Cu o săritură puternică ajunsă la zid. De pe zid sute de plumbi îl întimpină. El este lovit, se leagană pe picioare, dar mai are atâta putere să descarce pistolul în mină. În momentul următor să aude o detunătură teribilă și o flacără uriașă dovedește că japonezul și-a îndeplinit punctual și conștientos, fie și cu prețul vieții sale datorința.

Așa militari ară Japonia, care cu calculul sigur trebuie să învingă atât pe uscat, cât și pe mare.

O știu Rușii asta prea bine, și de aceea vorbesc de ducerea litigiului naintea arbitriului dela Haga. Dar e târziu.

— **Comandanții armatei japoneze.** Un reporter al unui mare ziar englez, *Machray*, scrie un interesant articol despre comandanții armatei japoneze. Japonia a purtat în acești 35 ani din urmă trei mari războaie. Dintre aceste 2 au fost războaie interne. Cel din 1867—68, în care a câștigat micadoul actual puterea peste întreaga țară și războiul civil din 1877. A treilea războiu l-a purtat Japonia în contra Chinei în anii 1894—95 când Japonia sfârșind victorioasă războiul a fost proclamată de mare putere. Acest războiu a dat tinerilor oficeri japonezi de pe atunci teren liber, pentru a-și dovedi calitățile excelente militare. Acești oficeri distinși vor juca rol și în războiul de prezent. În primul rând stă între ei cei doi mareași bătrâni: Marchizul de *Jamagata* și contele *Ojama*. Marchizul *Jamagata* a trecut vîrsta de 70 ani și cu greu va mai lua parte activă în războiu și astfel comandantul suprem va fi după toate probabilitățile contele *Ojama*. Acesta e un bătrân frumos de 60 ani, e sănătos, cu minte ageră, vesel și de o inimă bună. În războiul contra Chinei el a condus armata a doua, 90.000 de oameni; el a asediat și luat cu atac forturile: Kinciu, Talienvan, Vei-Hai-Vei și Port-Arthur, care însă pe atunci nu era așa de întărit ca acum. Afară de acești victorii strălucite s'a mai distinși și prin manierarea umană a prizonierilor de războiu: despre lucrul acesta se vorbesc o mulțime de anecdote. În timp de pace a fost de două ori ministru de resbel. — Se așteaptă mult și dela

mai 3 generali japonezi: contele Nozu, baronul Kukori și caronul Oku. Contele Nozu e vărul contelui Ojama și e vestit despre curajul, puterea fizică și invenția sa. În războiul chinez-japonez el a dat lovitură decisivă de moarte Chinei, când a ocupat fortul Pin-jang. E omul favorit al micadoului. Baronul Kukori e de temperament nespus de ilegitim și despre el se zice, că în luptă se poartă așa de liniștit și cu sânge rece, ca și când ar fi la vr'o paradă militară. Dar în privința științei strategice — militare stă la locul întâi baronul Oku, care e și mai tânăr între ei, e în etate de 54 ani. El e așa zicând mâna dreaptă a contelui Ojama și pe lângă aceasta e și geniu militar, dar și norocos, căci n'a pierdut încă nici o bătălie, cu toate că a luat parte activă însemnată în războiul chinez.

— **Catastrofă de tren.** Pe linia ferată Kassa Oderberg s'a întâmplat ieri o mare catastrofă, care din noroc n'a cauzat moarte de om, afară de dauna de 10.000 coroane, ce a îndurat trenul. Anume lângă comuna *Vyhodna* s'a rupt din virful unei stânci un colos de peatră, care, chiar în momentul când trenu avu să treacă, pe dinaintea stâncii să rostogolească jos cu putere elementară, rupând trenul în două. În urma asta vagoanele s'au lovit așa de cumplit unele și căzu de pe o înălțime de 50 metri în riul Vag.

— **O curioasă căsătorie.** În biserica din San-Andrea (Italia) s'a petrecut o scenă interesantă mai zilele trecute. După liturgie pași tânărul student Cesare Lupu năntea preotului zicând: *Aceasta este soția mea*, și arătând pe o frumoasă modistă cu numele Nunziatira Giortengo, care îi sta la dreapta.

Fata încă nu întârziea ei replică:

Acesta este bărbatul meu, la ce p ntru prietenii ai studentului rostiră în cor:

„Ear noi suntem martorii“.

Preotul surprins a denegat extradarea atestatul de cununie, la ce publicul pretinsă s'omotos să declare căsătoria de validă, căci legea matrimonială italiană să indostulește și cu atata, dacă logodiții își exprimă dorința de a încheia căsătoria în fața martorilor. Acestui incident făcu sfârșit un capelan, care declară căsătoria de validă. Orașul întreg face has din toată afacerea, că dorința tinerilor s'a realizat atât de original. Numai tatăl băiatului un mare bogătan nu voeste să știe de căsătoria fiului său cu fata sereacă de călțunar.

— **Napoleon și poezii germani.** Faimosul scriitor și marele istorician francez Sorel a ținut nu de mult în Paris o prelegere despre glorificarea împăratului Napoleon Cel Mare în poezie și muzică. Concluziunea interesantă prelegerii s'a sfârșit, că pentru sărbătorirea gloriei marelui cuceritor au fost inspirați mai ales poezii și muzicantii germani. Poezia cea mai frumoasă și care arată mai eclatant nețermurita iubire a soldaților lui Napoleon față de împăratul lor e alui Heine: Cei doi grenadieri, cari plâng în versurile și melodia lui Schumann apunerea soarelui primei împărății. Mai e o poezie, care glorifică pe Napoleon, „Eroica“ lui *Bethoven*: Acum câți-va ani s'a cântat aceasta într'o grădiniță publică din Paris sub conducerea vestitului muzicant Hubeneck, când deodată se ridică din șirul publicului un bătrân cărunt, grenadir veteran, pe care odată l-a comandat Napoleon la Wagram și întinzându-și brațele strigă lacrimând ca afară din sine:

— L'empereur! L'empereur! Vive l'empereur! (Împăratul împăratul! Trăiască împăratul!)

— **O plantă luminoasă.** O prea interesantă descoperire s'a făcut de curând în Brasilia. Este vorba de o plantă, numită de indienii Oropo, care până aci ni-a fost de tot necunoscută, mai ales după proprietățile ei. Ea să allă în apropiere de San Ioachim în statul San Paulo, în Brasilia nordică. Această plantă la întunec e mite raze, care precum să spune, sunt destul de luminoase pentru a putea silabiza un ziar. Să afirmă că puterea de a lumina noaptea, o păstrează încă câte-va zile, după ce a fost ruptă.

— **AVIS d-lor învățători.** La dorința și stăruința mai multor d-ni colegi m'am hotărât să tipăresc liturgia mea pentru corul școlărilor pe două voci în ediție populară, în format mic, legat elegant, ca manual în mâinile școlărilor. La cele ce deja conține liturgia mea, voi mai adauge unele imne bisericesti (irmoase, pricesne etc.), precum și răspunsurile funebrele la înmormântări. Ear la începutul broșurei voi tipări câte-va lecțiuni pentru cunoașterea notelor, ca

elevii să le cunoască, și să se știe orienta în noul sistem al cântărilor. Cei ce s'au folosit de liturgia mea și poate au aflat unele scaderi, sunt rugați să binevoiască a-mi comunica observațiile d-lor, ca după putință să țin cont de ele, la noua ediție. Doritorii de a avea aceasta ediție a liturgiei mele pentru școlari, să binevoiască a mă avisa pe o carte poștală, câte exemplare abonează pentru școlari? Prețul unui exemplar va fi cel mult 60 fil. (30 cr). Dacă vor încurge abonamente destule, prețul poate fi eventual scărit. Prețul se plătește la primire. Îndată ce voiu avea abonamente destule, pun cartea sub tipar.

Arad, Martie 1904.

Nicolae Ștefu,
învățător.

Fejsze útca 32

— **Economii** cari voesc să aibă o recoltă bogată să se provadă cu semințele trebuincioase dela furnisorul de semințe, al curței regale, *Edmond Mauthner* Budapesta Str. Rottenbiller Nr. 33 care trimite gratuit al dorința ori-cui catalogul ilustrat de 226 pagini și care indică prețurile. Prețurile semințelor curate cari încolțesc de sigur și de speciți veritabile, sunt mici. Cu deosebire merită a fi amintite cele de nutreț și asortimentul bogat de grâne.

— **Durere de stomac.** Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a int-stinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, pastilele de pept „*Senega*“ Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la „*Maria Fecioară*“ a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Partea literară.

REGINII.

Regină mare
Prin cugetare,
Cap genial,

Și osanale
Faptelor tale
Ți-aduc în cor.

Ești de la Fire,
Și prin simțire
Făr de egal.

Săraci care
În lipsă mare
Duc traiu amar,

Cântări frumoase
Din sutlet scoase
Ai intonat

Azi dela tine
Primesc nou bine
Primesc nou dar:

Și institute
Minți plăcute
Ai ridicat.

Adversitate
Prin caritate
Veți înblinzi

Glasuri răsună,
Voios s'adună
În magie sbor,

Dându-le pâine
Azi și mâine
În ori ce zi!

„Secolul“

Nic.

CONVOACARE.

P. T. membri ordinari, fondatori și ajutoari ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. al Lugoșului sunt prin acesta invitați a participa la prima adunare a despărțământului din anul administrativ 1904, care se va ținea Lună în 8/21 Martie c. în școala populară gr. or. română din comuna Silha, pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

Sedința primă.

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.

3. Citirea circularului comitetului central.
5. Alegerea comisiunilor pentru elaborarea temelor statorite de comitetul central.
6. „Conjugarea verbelor în cele trei timpuri principale“, prelegere practică din limba română ținută de membrul Ioan Stan, învățător în Silha.

7. Femele ca învățătoare“, disertație ținută de Iuliana Iovescu, învățătoare în Lugoș.

8. „Buna înțelegere dintre preot și învățător“ disertație ținută de membrul Constantin Liuba, inv. în Lugoș.

Sedința a doua.

9. „Două abodare românești de prin anii 1850“, disertație de membrul G. Joandrea, învățător în Lugoș.

10. Prelegere practică din stupărit, ținută de membrul Ioan Stan, inv. în Silha.

11. Raport despre casă.

12. Raport despre bibliotecă.

13. Propunerii și cureții.

14. Încheierea adunării.

NB. Călătoria în comuna Silha se va face dela gara Lugoș cu trenul de 9 ore a. m.

Lugoș, 22 Februarie st. v. 1904.

Dr. George Popoviciu,
president.

George Joandrea,
not. desp.

Bibliografie.

A apărut: și se allă de vânzare la librăria Petru Simtion în Arad:

1. Calea Măndreii. 2. Dorul. Coruri bărbătești pe motive populare de Trifon Lugoșan, 1 cor.

A apărut: „*Învieră*“. Pentru cor bărbătesc de Trifon Lugoșan. Prețul . . . cor. 2

Geniu pustiu, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său pur național una din cele mai bune cărți de educație românești* . . . cor. 2

Aur! . . . Dramă în patru acte de Constanța Hodoș . . . cor. 1.50

Modele românești de Minerva Cosma, caetul I. . . fil. 50

Povestiri și schițe. Un dragălaș și frumos volum eșite din peana dlui S. Secula. Ar fi de dorit ca acest volum să nu lipsească din casa nici unui Român. Prețul . . . cor. 1.

Biblioteca scriitorilor români:

Vasile Alexandri, opere complete:

Proza Prețul . . . cor. 1. 50 fil.

Anton Pan, opere complete vol. I.

Povestea vorbei . . . cor. 1 50 fil.

Stropi de rouă de Elena din Ardeal. Un frumos și elegant volum de poezii. Autoarea acestui volum e d-șoara Elena Simtion profesoară în Blaj cari de ani de zile a publicat scrierile ei în „Familia“ și alte reviste literare din România. Prețul . cor. 1.

Cel mai bun premiu pentru școlarii cari sunt diligenți este incontestabil și recomandat cu căldură pentru d-nii învățători:

Școlarul declamator versuri scrise și alese pentru școlari și tineri, cari declamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel prețul. . . fil. 50.

Sămănătorul cea mai bună revistă literară cari apare în București edată de cei mai distinși și erudiți literari și scriitori ai timpului present, cu un cuprins vast și de o mare valoare pentru iubitorii literaturii române. Apare în fiecare săptămână odată; fie care număr conține un vast și bogat cuprins. Prețul unui ex. . . fil. 20.

„*Moda Nouă*“, apare odată în săptămână anul II-lea cuprinzând numeroase gravuri de toalete de oraș, de visite, mantile, corzaje, matineuri, costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum și un bogat și variat cuprins literar, la fie-care număr 1 ex. tipar gratuit numărul 25 fil.

Excelenta și mai mult apreciată

Biblioteca pentru toți, litere, arte, științe. Au apărut până acum 216 numere de un cuprins foarte interesant și variat. Traduceri din cei mai celebri și renumiți autori moderni români și străini lucrări originale, catalog special se trimite, la cerere, numărul costă . . . fil. 30.

„*Poporul Român*“ ziar săptămânal ce apare în Budapesta. . . fil. 04

„BERLIȘTEANA“, asociațiune de ajutorare în Berliște.

Convocare.

Domnii acționari ai asociațiunii de ajutorare „Berlișteana“ din com. Berliște sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a II-a adunare generală ordinară

care se va ține în Berliște la 27 Martie 1904, la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea asociațiunii anului al II-lea de gestiune și notificarea membrilor de nou intrați.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutoriului.
4. Decisiune asupra profitului curat.
5. Alegerea a un membru în direcțiune. 174 1—
6. Eventuale propuneri făcute amăsurat §-lui 37 lit. i.
7. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Berliște, din ședința consiliului comun ținută la 10 Martie 1904.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Contul Bilanțului.	PASIVA.
Casa în număr	859.55	Capital social după 153 quote
Inventariul marfei	2920.91	à 20 cor. = 3060 cor.
Spese de fondare	250.—	Fond de rezervă
După amort. $\frac{1}{6}$ parte	50.— 200.—	Creditori
Mobilier	239.45	Salare și chirie neridicate
După amort. de 10%	23.95 215.50	Profit net
Debitorii	753.17	
	4949.14	4949.14

DEBIT.	Contul Profit și Perdere.	CREDIT.
Salare	719.52	Venite din vinderea marfei 1377.—
Dare de trafică	28.—	Venite din interese
Porto și trăsuri	128.08	Venite diverse
Asignațiune	19.50	
Chirie	126.66	
Interese	105.54	
Diverse spese	310.58	
Amort. din spesele de fond.	50.—	
Amort. din mobilier	23.95	
Profit net	34.17	
	1546.—	1546.—

Berliște, la 31 Decembrie 1903.

Direcțiunea:

Dumitru Măgărin m. p., *Ioan Muntean* m. p., *N. Muntean* m. p.,
director, comerciant, casar.

G. Mioc m. p. *Dionesie Ambruș* m. p. *I. Măgărin* m. p. *Iosif Chirescu* m. p.

Bilanțul present precum și contul profitului și al perderilor esaminându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Berliște, la 7 Februarie.

Comitetul de supraveghiere:

Georgiu Scafiță m. p. preș. *Dim. Goicu* m. p. *Ioan Murgu* m. p.
Nistor Irimia m. p. *Iosif Murgu* m. p.
Simeon Măgărin m. p. *George Irimia* m. p. *Ioan Măgărin* m. p.



**Stofe moderne
pentru toamnă și iarnă**

e în interesul damelor să-și cumpere numai după
ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurența

Cumpărări

avantajoase.

Stofe de Cybelin, lățime 120 cm.

„ lucii pentru dame „ 120 „
„ țesătura noduroasa „ 120 „
„ late, negre și colori „ 140 „

CATIFEA

pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și
barchet p. spălat.

91 22—

Prăvălia de mode alui

SINGER

SĂNDOR

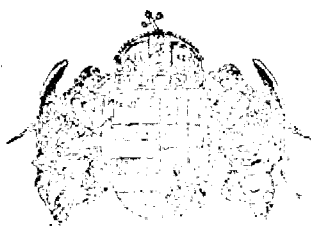
(Casa Fischer Eliz).

In proviță trimitem

mustre gratuit



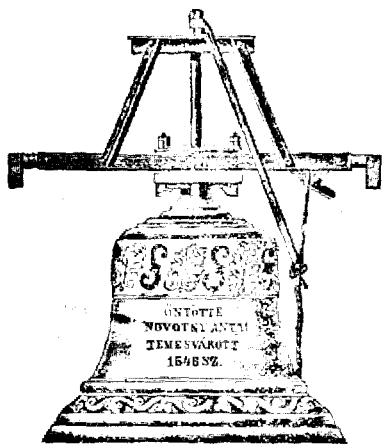
Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.



Turnătorie de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.



Se recomandă spre pregătirea clopotelor noi, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adjuștări de fer bătut, construite să se a la întoarcă cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lătură prin ceea-ce sunt măturite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mize inventate și mai de multe ori premiate, esri sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adăuc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. Așa este un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Ma departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjuștarea clopotelor vechi cu adjuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 30-52

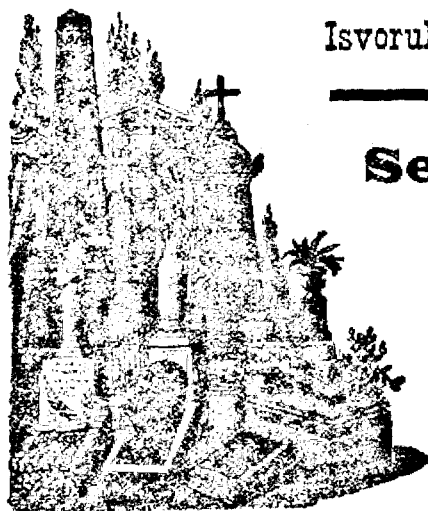
Cel mai mare atelier pentru fabricarea
mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comandă cel mai echitabil
și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multele
scrieri de recunoștință.

Place de marmoră p. mobile
și
tot felul de lucruri sculptate.



Kapfer György

TIMIȘOARA.

138 4 30

Gyárvaros, Andrássy-ut 16 szám.

Cel mai estin isvor de cumpărare
în una din cele mai mari prăvălii
de

Oroloage și giuvaricale din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite
se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

cisaornicar și juvaergiu

Arad, strada Templu a.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint, bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1.50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 130— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux,
cumpără pe lângă prețul cel mai înalt
posibil, aur și argint calcat.

— Telefon n-rul 438. —

Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,
colț cu statuă sf. Maria.



148 5-30

Fabrică de lumină de
ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu
lauda personală a M. S. Regelui.

Fără fum și fără scurgere.

— Continuu lumină frumoasă. —

Comandă se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea
On. Public și a On. preoțimț cu cele
mai bune lumini de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 89—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.
Prețuri moderate. Serviciu punctal.